

and cancelling the decision, which applied measure of influence (suspension of operations with budget funds, suspension of budgetary allocations, etc.), but also claims to recognize the other decisions of budgetary control to be illegal, referred to in the letter of demand to eliminate violations and prevent improper performance of budget legislation.

It is also emphasized that the powers of the Administrative Court in deciding appeals against the decision on application of measures for violation of budget legislation applied only to relations arising in connection with the adoption of a decree on the application of specific measures of influence (suspension of operations with budgetary funds, the suspension of budget appropriations, etc.). As compensation for identified losses caused by state or local budget, their availability may be specified in the request body of state financial control, but they may or may be voluntarily reimbursed by the manager (recipient) budget, or strapped to the court at the suit of the public finance control.

The presence of such losses and the accuracy of their calculations are not subject to investigation by the court in cases of appeals on application of measures for violation of budget legislation.

Key words: *power, administrative court appeal, recalling the decision, enforcement, violations of budget legislation.*

Стаття надійшла 26 серпня 2015 р.

УДК 342.727:007

С. С. Єсімов

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ

Узагальнено окремі аспекти теорії та практики інформаційної протидії тероризму в Україні. Розглянуто сутність інформаційного протистояння, зростання його значення в сучасних умовах.

Обгрунтовано необхідність попередження тероризму шляхом протидії терористичній ідеології, пропаганді сепаратизму, а також виокремлено основні напрями інформаційної боротьби з цим явищем. Запропоновано заходи інформаційної протидії тероризму в межах виокремлених напрямів.

Ключові слова: *сепаратизм, тероризм, ідеологія, організаційно-правові засади, інформаційна протидія.*

Постановка проблеми. Питання про обсяг й умови обмеження свободи поширення інформації повинно вирішуватися з урахуванням її подвійної природи: з одного боку, вона визнається як невід’ємна

умова існування і розвитку демократичного суспільства, з іншого – використовується як ефективний інструмент посягання на демократичні принципи. Необхідний зважений підхід до встановлення обмежень, заснований на балансі між забезпеченням свободи поширення інформації та захистом демократичних цінностей, з якими вона починає конфлікт. Правова протидія сепаратизму здійснюється в умовах, які вимагають вжиття рішучих заходів, здатних протистояти загрозам, але водночас не допускають відхилення від конституційних і міжнародних гарантій свободи поширення інформації. На жаль, зважений підхід не завжди досягається в законодавчих і правозастосовних рішеннях, спрямованих на боротьбу з інформацією сепаратистського характеру.

Стан дослідження. Різноманітні аспекти, пов'язані з аналізом тероризму як соціально-політичного явища, причинно-наслідковими зв'язками тероризму з розвитком суспільних відносин, його залежністю від соціально-політичної й економічної обстановки, проблемами сутності та змісту тероризму, його місця й ролі в сучасному соціумі, були предметом дослідження багатьох учених, з-поміж яких: В. Антипенко, П. Біленчук, Ю. Іванов, В. Кубальський, В. Канцір, В. Ліпкан, Л. Новікова, В. Настюк, В. Майоров, С. Соколюк, О. Соколовський, І. Смазнова, М. Рибачук та ін.

Метою статті є дослідження організаційно-правових питань інформаційної протидії тероризму в Україні.

Виклад основних положень. Питання інформаційної протидії останнім часом дедалі більше цікавлять фахівців у галузі інформаційного права, документознавства й управління загалом. Насамперед, це пов'язано з тим, що різна інформація так чи інакше впливає на діяльність людей і колективів, змінюючи їх поведінку. Ретельно підібрані та певним способом надані відомості можуть позитивно і негативно впливати на соціальні процеси. Нині особливої актуальності для українського суспільства набувають організаційно-правові аспекти інформаційної протидії тероризму, оскільки тероризм як загроза набув характеру війни.

Можна констатувати, що в результаті послідовних дій сил правопорядку в Україні вдалося зменшити терористичні загрози. Тепер можна стверджувати про те, що сепаратистське підпілля звільнене від одіозних особистостей і не здатне на масштабні акції на території більшості областей країни. Ухвалені рішення про формування принципово нової системи інформаційної протидії тероризму, які зазвичай реалізовує Міністерство інформаційної політики, є результативними. Але загальна терористична активність в Україні залишається значною і всіляко підтримується силами міжнародного тероризму.

Зарубіжний і вітчизняний досвід протидії тероризму і сепаратизму свідчить про те, що силові методи можуть лише на час усунути загрозу вчинення терористичного акту, але вона зберігатиметься, доки існує система відтворення інфраструктури тероризму та сепаратизму. Основними ланками цієї системи є ідеологія тероризму і сепаратизму, її натхненники і носії, а також організація можливості ознайомлення з нею (тобто певна інформація і способи її поширення).

Тому основну небезпеку, і це визнають усі наші партнери з антитерористичної діяльності, становить ідеологія тероризму та сепаратизму, що поширюється через Інтернет, радіо та телевізійні канали, проповіді, друковані засоби масової інформації, табори підготовки терористів. Усе це свідчить про те, що відбувається напружена інформаційна протидія Української держави пропаганді тероризму та сепаратизму, в межах якого злочинці шляхом активного впливу на інформаційну сферу нашої країни прагнуть вирішити протиправні завдання, регенерувати власну інфраструктуру і залучити до своїх лав нових прихильників.

У нашій державі детально працюють над проблемою інформаційної протидії тероризму. 14 січня 2015 року Кабінетом Міністрів України було затверджено Положення про Міністерство інформаційної політики [1].

У Комітеті з питань свободи слова та інформаційної політики проведені слухання з питань законодавчого забезпечення мобілізації культурного потенціалу суспільства на боротьбу з тероризмом і сепаратизмом. 5 травня 2015 року відбулося установче засідання Громадської ради при Міністерстві інформаційної політики.

У квітні цього року Міністерством інформаційної політики розглянуто питання щодо стану та заходів підвищення ефективності протидії ідеології тероризму, створена міжвідомча робоча група з протидії ідеології тероризму та запропоновано комплекс системних заходів організаційного, правового та методологічного характеру з протидії ідеології тероризму та сепаратизму.

Організовано цілеспрямовану комплексну інформаційно-пропагандистську діяльність центральних органів виконавчої влади та органів місцевої влади з протидії тероризму.

Метою діяльності є мінімізування рівня радикалізації населення у східних і південних регіонах, створення умов для усунення причин поширення терористичної та сепаратистської ідеології в нашій країні. Основними завданнями є:

- формування механізмів захисту інформаційного простору та населення України від пропаганди тероризму та сепаратизму;

– вдосконалення системи інформаційної протидії тероризму, яка передбачає мобілізацію органів державної влади, громадських організацій, наукових, ділових і творчих кіл для реалізації антитерористичних заходів;

– формування соціально-політичних, правових та інших засад для ефективної протидії ідеології тероризму та сепаратизму.

Діяльність Міністерства інформаційної політики з протидії пропаганді тероризму, «радикалізації» та рекрутування терористами населення має загальний, універсальний характер. Центральні органи виконавчої влади, органи виконавчої влади регіонів України з урахуванням особливостей обстановки в кожному регіоні здійснюють розробку власних планів (програм), в яких, зокрема, передбачається протидія пропаганді тероризму за такими основними напрямками.

Інформаційно-пропагандистське забезпечення населення у сфері попередження і припинення тероризму. Цей напрям зорієнтований на підвищення пильності громадян, виховання у них зацікавленості та причетності до діяльності держави з протидії зазначеним загрозам, спонукання громадян до повідомлення органам виконавчої влади відомостей про терористичну діяльність, що стали їм відомі, про будь-які інші обставини, які можуть сприяти попередженню терористичної діяльності, ліквідації або мінімізації негативних наслідків, що є громадянським обов'язком кожного. Велике значення має залучення до інформаційно-пропагандистської протидії тероризму громадських об'єднань, науково-дослідних центрів, інших інститутів громадянського суспільства. Ефективно працює створений Міністерством інформаційної політики проект «Інформаційні війська», де кожен громадянин може взяти участь у розповсюдженні правдивої інформації про події на Сході країни.

Ідея участі кожного громадянина у протидії тероризму сприяє згуртуванню нації перед терористичною та сепаратистською загрозою. Держава допомагає громадянину у виборі моральних орієнтирів, вічних цінностей – поваги до людини, її прав, сім'ї, рідної домівки, Батьківщини. Тут використовується весь наявний у розпорядженні держави арсенал агітації та пропаганди.

В умовах глобалізації інформаційного простору значна увага приділяється інформаційно-пропагандистському забезпеченню протидії тероризму та сепаратизму в Україні у взаємодії з засобами масової інформації. Під час здійснення терористичного акту слідом за першою, фізичною, хвилею терористичного «вибуху» вражає друга, не менш небезпечна – інформаційна, яка завдає моральних збитків мільярдам читачів, радіослухачів і телеглядачів України. Верховною Радою

і журналістським співтовариством неодноразово здійснювалися спроби встановлення морально-етичних норм для журналістів, які повідомляють про терористичні акти і події в зоні проведення антитерористичної операції.

5 травня 2015 року на сайті Міністерства інформаційної політики України розміщена «Дорожня карта інформаційної політики України на 10 років». Продовжується проект «Соцкампанія «Крим – це Україна». З прийняттям Закону України від 2 березня 2015 р. «Про військово-цивільні адміністрації» держава зробила ще один важливий крок у сфері інформаційної протидії сепаратизму [2]. Зокрема визначено необхідність здійснення заходів щодо військово-патріотичного виховання населення. Це дає змогу постійно забезпечувати населення достовірною інформацією і гарантує унеможливлення упередженості та цілеспрямованого спотворення інформації за непередбачених обставин.

Організаційно-правові питання. З метою створення достатніх важелів впливу на якість інформаційної продукції та страхових гарантій від її ангажованості в умовах повсякденного ідеологічного протиборства з тероризмом і сепаратизмом державні органи, представники громадянського суспільства, насамперед сфери мистецтва, телебачення та кінематографії, плідно співпрацюють із представниками масмедіа щодо дотримання Кодексу професійної етики українського журналіста. Держава активно залучає діячів кіно- та бізнес-структури до партнерства щодо створення зразків високого мистецтва, що виховує морально повноцінне покоління. Глядач втомився від російського насильства на екрані, є затребуваність в морально-позитивній кіно-і телепродукції. У межах цієї діяльності відбувається плідний обмін інформацією, ідеями, ставляться цілі з обмеження загальнодоступного інформаційного простору від пропаганди тероризму, радикалізації та рекрутування населення, які потім досягаються спільними зусиллями.

Ефективно використовуються в антитерористичних цілях Інтернет-портали органів виконавчої влади, де розміщуються матеріали контрпропагандистського характеру, що викривають справжні цілі і наміри ідеологів тероризму, лідерів бандформувань, а також зарубіжних структур, що використовують Інтернет для пропаганди терору і насильства.

Особливе місце посідає протидія поширенню ідеології тероризму через Інтернет та інші телекомунікаційні мережі. Працюючи на сепаратистські терористичні угруповання, фахівці у галузі інформаційних технологій вдаються до використання різних умовностей, кодів і прийомів. Усе активніше російськими терористичними угрупованнями

використовується Інтернет-телефонія (наприклад, система «Скайп»), телефонні розмови, через які складно відстежити. Для припинення терористичної та сепаратистської пропаганди в мережі Інтернет необхідне міжнародне співробітництво держав, насамперед створення договірної правової бази, а також вироблення механізму реалізації такої взаємодії відповідно до положень п. 12 Глобальної контртерористичної стратегії ООН [3]. Регламентування діяльності осіб в Інтернеті тільки національним законодавством малоефективне, оскільки сайти терористичної спрямованості створюються зазвичай в доменній зоні, що належить до територій інших країн.

У межах Річної національної програми співробітництва Україна–НАТО на 2015 рік передбачено заходи, спрямовані на вдосконалення міжнародної інформаційної взаємодії в галузі протидії тероризму [4]. Основною метою її створення є формування єдиної державної інформаційної системи забезпечення антитерористичної діяльності, що дасть змогу значно зменшити час отримання інформації щодо осіб та організацій, підозрюваних у причетності до терористичної діяльності, з більшою ефективністю здійснювати моніторинг розвитку суспільних відносин у сфері протидії тероризму.

З метою підвищення ефективності міжнародного співробітництва між іноземними державами та їхніми компетентними органами, а також міжнародними організаціями, до завдань яких належить боротьба з тероризмом, послідовно розвивається механізм антитерористичної взаємодії. Сьогодні є стійка тенденція до розширення його масштабів.

Наприклад, Служба безпеки України підтримує активні контакти з 164 органами безпеки і спеціальними службами 79 країн. Організуються щорічні міжнародні науково-практичні конференції компетентних органів з питань боротьби з тероризмом. Зростає інтерес до такого формату спілкування: якщо сім років тому на першій конференції в Міжвідомчому науково-дослідному центрі з проблем боротьби з організованою злочинністю при Раді національної безпеки і оборони України було представлено незначну кількість наукових доповідей, то на останній конференції кількість наукових повідомлень збільшилася у декілька разів. Активізація взаємодії з міжнародними організаціями дасть змогу розширити сферу спільної діяльності з протидії тероризму та сепаратизму. Нині одним із основних напрямів удосконалення попередження тероризму є інформаційний.

Організаційно-правові питання. Протидія поширенню ідеології регіонального і етнонаціонального сепаратизму. Зараз, коли порушується тема регіональному сепаратизму, ми прагнемо до того, щоб

не акцентувати на російському факторі. Звичайно, сепаратизм не стосується суті загальноновизнаних традицій, що мають вікову історію. Але комплекс причин історичного, соціально-економічного та політичного характеру призвів до того, що міжнародний тероризм «влаштувався» саме в «російському світі». Він фактично «приватизував» цю філософську доктрину, виправдовуючи будь-які жертви досягненням вищих цінностей російського світу. Масштаби поширення сепаратизму на теренах колишнього Радянського Союзу, що паразитує на ідеї російського світу, і рівень його геополітичних домагань – величезні! В Україні проживає приблизно понад 14 млн етнічних росіян. Зареєстровано, що Українська Православна Церква Московського патріархату має більше 1 тис. парафій. Особливу загрозу безпеці України становлять сепаратистські організації, які вміло використовують проблемні аспекти ситуацій у Луганській та Донецькій областях та Криму для поширення терористичної ідеології, віднайдення нових джерел фінансування, радикалізації молоді та рекрутування її в свої лави. Переслідуючи власні інтереси щодо України, релігійно-політичні кола низки зарубіжних країн, у більшості членів Співдружності Незалежних Держав, прагнуть використовувати студентство і молодь для поповнення сепаратистів.

Відтак Міністерству інформаційної політики доцільно застосовувати продуману та зважену тактику і стратегію протидії пропаганді тероризму та сепаратизму, яка б урахувала багатонаціональний і поліконфесійний характер Української держави та різний рівень соціально-економічного розвитку регіонів. У межах Річної національної програми співробітництва Україна–НАТО на 2015 рік необхідно мобілізувати всі наявні ресурси держави і суспільства на протидію пропаганді тероризму, радикалізації та рекрутуванню молоді в терористичні організації, сепаратистського напрямку, залучаючи до цього процесу служителів традиційного християнського й ісламського культу, вчених, діячів культури і сфери освіти, особливо зважаючи на заходи, спрямовані на викорінення глибинних причин ідеології тероризму та сепаратизму. В інформаційному просторі повинна вестися ефективна просвітницька робота, спрямована на підтримку толерантності в суспільстві, активно підключаючи до цього засоби масової інформації.

Висновки. Перемоги сепаратизму і тероризму можливо, лише подолавши роз'єднаність і об'єднавши зусилля всіх зацікавлених держав Європейського Союзу.

Тому насамперед необхідно обговорити і виробити:

– національно-правові та міжнародно-правові механізми захисту інформаційного простору від поширення терористичної ідеології,

пропаганди насильства, сепаратизму та тероризму, радикалізації та рекрутування населення;

– систему національно-правових та міжнародно-правових заходів щодо захисту громадян від негативного інформаційного простору, і найперше молоді, яка є майбутнім будь-якої держави і найбільш вразлива перед пропагандою терору і насильства;

– національно-правові та міжнародно-правові критерії визначення «шкідливості» інформації, віднесення її до сепаратистської та терористичної ідеології. Необхідно знайти відповідь на це непросте питання, яке є на стику між свободою слова та цілеспрямованим деструктивним впливом на свідомість людей.

1. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-%D0%B>

2. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 87.

3. Глобальна контртерористична стратегія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/information-centre/news/423-2006-09-19>

4. Про затвердження Річної національної програми співробітництва Україна – НАТО на 2015 рік: Указ Президента України від 23 квітня 2015 р. № 238/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/19352.html>

Есимов С. С. Организационно-правовые вопросы информационного противодействия терроризму в Украине

Обобщены отдельные аспекты теории и практики информационного противодействия терроризму в Украине. Рассмотрено сущность информационного противоборства, рост его значения в современных условиях.

Обосновывается необходимость предупреждения терроризма путем противодействия террористической идеологии, пропаганде сепаратизма, а также выделено основные направления информационной борьбы с этим явлением. Предложено меры информационного противодействия терроризму в пределах выделенных направлений.

Ключевые слова: терроризм, идеология, информационное противодействие.

Yesimov S. S. The organizational and legal issues of information counteraction to terrorism in Ukraine

This article summarizes some aspects of the theory and practice of information counteraction to terrorism in Ukraine, the essence of information confrontation, increasing its value, the need to prevent terrorist ideology and propaganda of separatism. The issues of information confrontation attract the attention

of specialists in information law, documentation and management. This is due to the fact that information affects the activities of individuals and groups, changing their behavior. Carefully selected and given information can influence social processes in positive and in negative terms.

The organizational and legal aspects of information counteraction to terrorism are of great importance for the community, since terrorism as a threat has acquired the character of war. Foreign and domestic experience in combating terrorism indicates that force techniques can only eliminate a threat to commit a terrorist act, but this will remain a threat until a recreation system of infrastructure of terrorism and separatism exists. A key element of the system is the ideology of terrorism, its instigators and carriers as well as the opportunity to get acquainted with it. We must overcome divisions and uniting the efforts of all interested states of the EU to defeat separatism in the struggle for hearts and minds of citizens. We must produce: national and international mechanisms to protect information space from spreading terrorist ideology and propaganda of violence, separatism and terrorism, radicalization of the population; system of national and international legal measures to protect citizens from harmful information space, and especially young people who are the future of any country and the most vulnerable side to propaganda of terror and violence; national and international criteria for the identification of hazard information, classifying it as a terrorist ideology.

Key words: *separatism, terrorism, ideology, organizational and legal principles, information counteraction.*

Стаття надійшла 12 травня 2015 р.

УДК 342.841

Д. І. Йосифович

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Проаналізовано нормативно-правові акти, наукові публікації та відомості, відображені у періодичних виданнях, засобах масової інформації та мережі Інтернет, з висвітлення проблемних питань, пов'язаних із необхідністю удосконалення правового регулювання протидії корупції. Для розкриття сутності адміністративно-правового регулювання протидії корупції його розглянуто у співвідношенні з такими поняттями, як «правове регулювання» й «адміністративно-правове регулювання». Виокремлено позиції науковців щодо розуміння механізму правового регулювання. Виділено окремі етапи становлення вітчизняного антикорупційного законодавства щодо встановлення адміністративної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

Ключові слова: *адміністративна відповідальність, корупційне правопорушення, запобігання та протидія корупції, механізм правового регулювання, адміністративно-правове регулювання.*